

HRVATSKA UDRUGA SOCIJALNIH RADNIKA

EDUKACIJA

**SVEOBUHVAATNO OBITELJSKO PROCJENJIVANJE U
ZAŠTITI DJECE I MLADIH**

Evaluacijski izvještaj

Zagreb, studeni 2011.

1. Naziv projekta:

Edukacija Sveobuhvatno obiteljsko procenjivanje u zaštiti djece i mladih

2. Nositelj projekta:

Hrvatska udruga socijalnih radnika

3. Razdoblje provođenja projekta:

Od travnja do listopada 2011. godine

4. Evaluator:

Doc.dr.sc. Vanja Branica

Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet u Zagrebu

Sadržaj

1. Uvod.....	4
2. Provedba evaluacije.....	6
3. Sudionici evaluacije.....	8
4. Rezultati evaluacije.....	10
4.1 Percipirana kompetentnost.....	12
4.2 Zadovoljstvo sudionika prvim danom edukacije.....	14
4.3 Evaluacija zadataka izrade SOP-a.....	20
4.4 Zadovoljstvo sudionika drugim danom edukacije.....	23
5. Zaključak.....	28

1. UVOD

Edukacije u području rada s djecom i mladima važan su dio profesionalnog razvoja stručnjaka socijalne skrbi te su jedan od načina osiguranja njihovog kvalitetnijeg rada. Provodeći edukacije organizatori i edukatori žele pružiti sudionicima nove informacije, znanja i rad na vještinama potrebnim za kvalitetnije obavljanje svakodnevnog posla. Hrvatska udruga socijalnih radnika, kao profesionalna udruga socijalnih radnika, pod tim je vidom organizirala stručno usavršavanje za djelatnike iz sustava socijalne skrbi želeći unaprijediti rad u području zaštite djece te promovirati nove metode rada s djecom i obiteljima utemeljene na suvremenim spoznajama socijalnog rada. Međutim, iako je samo sudjelovanje na nekoj edukaciji preduvjet transfera novog znanja u svakodnevni rad, ipak nije i garancija da će doći do primjene novih znanja u praksi te ukupno unaprijediti kvalitetu rada s korisnicima. Različiti faktori utječu na primjenu novostečenih znanja u svakodnevnom radu. Neki od faktora koji se spominju u literaturi su individualne karakteristike sudionika, način pružanja znanja edukacijom i organizacijsko okruženje u kojem sudionici rade (Wehrmann i sur., 2002).

Evaluacije edukacija najčešće su sumativne, provedene po završetku edukacije te obično govore samo o zadovoljstvu sudionika. Često se za pokazatelje evaluacije koriste i podaci o broju sudionika ili financijama koje su na godišnjoj razini utrošene u edukaciju u pojedinom području. Međutim, evaluacije edukacija provode se i sa ciljevima dubljeg uvida u proces prijenosa znanja u praktičan rad i promjene u načinu rada sudionika edukacije s ciljem osiguranja kvalitetnije skrbi za korisnike. Jedan od najpoznatijih modela evaluacije edukacija je Kirpatricov model (1959 prema Antle i sur., 2008.) koji govori o četiri razine evaluacije edukacije: reakcije odnosno promjene stavova sudionika, promjene u osjećaju kompetentnosti sudionika; učenje odnosno promjene u razini znanja, transfer znanja u praksu i organizacijski ishodi. Osmišljena evaluacija ove edukacije nastojala je istražiti osim zadovoljstva sudionika pojedinim elementima edukacije upravo transfer znanja u praksu te promjene u razini znanja i osjećaja kompetentnosti sudionika u pojedinim područjima rada u zaštiti djece. Osmišljen model evaluacije nije proveden do kraja (nedostaje još provedba praćenja sudionika nakon 6 mjeseci od završetka evaluacije) tako da će i ovaj evaluacijski izvještaj sadržavati do sada prikupljene podatke o zadovoljstvu sudionika edukacijom, ali će

pružiti i nešto detaljniji opis sudionika edukacije te prikaz osjećaja njihove kompetentnosti za pojedine elemente rada u zaštiti djece.

Edukacija *Sveobuhvatno obiteljsko procjenjivanje u zaštiti djece i mladih* održala se tijekom 2011. godine u šest gradova Hrvatske: Bjelovaru, Zagrebu, Slavonskom Brodu, Čakovcu, Zadru i Šibeniku. Ciljevi edukacije navedeni u prijedlogu edukacije Hrvatskoj udruzi socijalnih radnika bili su:

- a) potaknuti sveobuhvatan, jedinstven i pravovremeni model obiteljskog procjenjivanja usmjeren na rane intervencije i podršku obitelji, na obiteljske snage, a ne samo rizike;
- b) osigurati socijalnim radnicima pristup suvremenim načelima procjenjivanja obitelji i rada na zaštiti djece i mladih te individualnu podršku u primjeni stečenih vještina i
- c) povećati ukupnu kvalitetu pružanja usluga u zaštiti djece i mladih osoba koji odrastaju pod rizicima.

Edukacija se održavala tijekom dva susreta u razmaku od 6 – 8 tjedana. Trajanje susreta bilo je 8 sati s pauzama. Između dva edukacijska susreta sudionici su trebali napraviti zadatak, odnosno primijeniti prezentirano gradivo, načela rada i instrumente socijalnog rada na aktualnom primjeru zaštite djece iz njihov prakse. Odnosno sudionici su u paru s kolegom te u suradnji sa korisnicima proveli sveobuhvatno obiteljsko procjenjivanje i napisali ga te poslali elektronskom poštom predavaču, koji je telefonom i elektronskom poštom odgovarao i na pitanja i poteškoće koje su se javljale tijekom provedbe i pisanja, a kasnije pružio individualnu povratnu informaciju o mogućnostima unaprjeđenja svakog pojedinog SOP-a.

2. PROVEDBA EVALUACIJE

Paralelno s edukacijom odvijala se i njena evaluacija sa slijedećim ciljevima:

- a) istražiti doživljaj sudionika edukacije o sadržaju edukacije, metodama podučavanja i rada voditelja,
- b) provjeriti da li su se ostvarili postavljeni ciljevi edukacije pod vidom usvajanja novih spoznaja i vještina koji se tiču procjene u obitelji, instrumenata socijalnog rada i izrade sveobuhvatnog obiteljskog procjenjivanja te planiranja sadržaja i metoda mjera pomoći i podrške obiteljima,
- c) ispitati da li je došlo od transfera novih spoznaja u praktičan rad.

U svrhu ostvarivanja postavljenih ciljeva evaluacije osmišljeni su evaluacijski upitnici za potrebe ove edukacije te je planirana provedba u nekoliko vremenskih točaka:

- a) Prije početka edukacije (PRT1) - sudionici su bili zamoljeni da ispune jedan opći upitnik u kojem se pitalo o sociodemografskim podacima (dob, spol, godine staža, mjesto rada, obrazovanje, dodatno usavršavanje u zadnjih 5 godina) te se pitalo o zadovoljstvu poslom, prethodnom iskustvu i poznavanju instrumenata socijalnog rada, sveobuhvatnog obiteljskog procjenjivanja, načina rada prilikom planiranja intervencija u obitelji te rada na procjeni rizika po dijete. U upitniku se pitalo o organizacijskoj podršci u pogledu edukacija (upitnik sa 14 tvrdnji te 4 pitanja otvorenog tipa) te percipiranom osjećaju vlastite kompetentnosti sudionika za pojedine poslove iz područja zaštite djece koji su važni za rad sa obiteljima, a tiču se i procesa sveobuhvatnog obiteljskog procjenjivanja (upitnik sa 12 tvrdnji).
- b) Nakon održanog prvog dana edukacije (POST1.) – evaluacijski upitnik se sastojao od pitanja kojima se nastojalo utvrditi zadovoljstvo sudionika edukacijom, materijalnim, primijenjenim načinima podučavanja, voditeljicom, atmosferom (upitnik sa 24 tvrdnje te 2 pitanja otvorenog tipa). Sudionici su procjenjivali koliko smatraju da su usvojili od sadržaja koji je taj dan prezentiran (15 tvrdnji) te što misle o zadatku kojeg su dobili za napraviti do slijedećeg susreta, što bi im moglo otežati primjenu (3 pitanja otvorenog tipa).

- c) Na početku drugog dana edukacije (PRT 2.) – upitnikom se nastojalo ispitati mišljenje sudionika edukacije o zadatku izrade SOP-a kojeg su između prvog i drugog susreta odradili (upitnik sa 12 tvrdnji te 5 pitanja otvorenog tipa). Upitnikom sa 8 tvrdnji studenti su procjenjivali svoju osobnu kompetentnost za pojedine poslove iz područja zaštite djece, a o kojima je bilo riječi na drugom danu edukacije (8 tvrdnji).
- d) Nakon održanog drugog dana edukacije (POST 2.) – evaluacijski upitnik se sastojao od pitanja kojima se nastojalo utvrditi zadovoljstvo sudionika edukacijom, materijalima, primijenjenim načinima podučavanja, voditeljicom, atmosferom (upitnik sa 24 tvrdnje te 2 pitanja otvorenog tipa). U upitniku se nalazila i skala sa 15 tvrdnji kojima se nastojalo utvrditi koliko sudionici smatraju da su razumjeli pojedine sadržaje koji su bili predmetom edukacije toga dana. Zadnja dva pitanja u upitniku bila su otvorenog tipa ticala su se podrške koje sudionici smatraju da trebaju u idućih 6 mjeseci kako bi primijenili stečena znanja u praksi te spremnosti da dođu na još jedan susret ukoliko bi bio organiziran.
- e) Nakon 6 mjeseci od završene edukacije (FWUP) – evaluacijski upitnik koji će se sastojati od pitanja koja se tiču osjećaja osobne kompetentnosti za obavljanje pojedinih aktivnosti koje su bile predmetom edukacije, te specifičnosti primjene naučenog u praksi. Ovisno o praktičnim mogućnostima provedbe ovog dijela evaluacije moguća je i primjena fokus grupa u cilju dubljeg razumijevanja mišljenja stručnjaka.

Sudjelovanje sudionika u evaluaciji bilo je dobrovoljno i anonimno.

Ovaj evaluacijski izvještaj sadrži podatke iz prvog i drugog ispitivanja, dakle podatke o individualnim karakteristikama sudionika edukacije, percepciji kompetentnosti te podatke o zadovoljstvu sudionika prvim i drugim danom edukacije. Planirano praćenje koje bi dalo odgovore na pitanje da li je došlo do transfera znanja u praksu planira se tijekom veljače 2012. godine.

3. SUDIONICI EVALUACIJE

Ukupno 83 sudionika edukacije sudjelovalo je i u njenoj evaluaciji, od toga 81 žena i 2 muškarca. Sudionici su bili iz slijedećih gradova: Bjelovar (12 sudionika), Zagreb (11 sudionika), Slavonski brod (18 sudionika), Čakovec (13 sudionika), Zadar (14 sudionika) i Šibenik (15 sudionika). Prosječna dob sudionika bila je 40,38 godina, dok se raspon godina života sudionika kreće od 25 do 62 godine. Godine iskustva rada u struci kreću se od 6 mjeseci do 42 godine, prosječno 14,21 godina.

Većina sudionika zaposlena je u Centru za socijalnu skrb, samo 7 sudionika rade u drugim ustanovama (Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Caritasu, Obiteljskom centru, Općinskom sudu, Osnovnoj školi, Poliklinici za zaštitu djece i udruzi Duga).

Polovina sudionika radi na odjelu za djecu, mlade i obitelj (51,8%) Centra za socijalnu skrb. Ostali ispitanici rade na drugim odjelima pri čemu su najbrojniji oni koji rade na bivšem odjelu općeg socijalnog rada, nakon reforme na prijemnom odjelu i odjelu materijalnih davanja (22,8%). Na poslovima na kojima trenutno rade sudionici imaju iskustva od 10 mjeseci do 37 godina, u prosjeku 5,23 godine.

Po obrazovanju većina sudionika su socijalni radnici koji su završili sveučilišni studij socijalnog rada (88%) ili višu školu za socijalne radnike (3,6%). Ostali sudionici (8,4%) završili su psihologiju (4,8%), defektologiju (2,4%) i pravni studij (1,2%). Nakon završenog formalnog obrazovanja sudionici su se nastavili dodatno obrazovati te je 66,7% sudionika u posljednjih pet godina pohađalo dodatne edukacije. Od njih je većina sudjelovala na 1 edukaciji (48,7%) ili na 2 edukacije (28,2%). Edukacije koje su sudionici pohađali obrađuju različite teme poput nasilja, alkoholizma te pojedinih terapijskih pravaca i savjetodavnih tehnika.

Upitani za zadovoljstvo poslom 78 sudionika odgovorilo je na skali od 1 do 5 prosječnom ocjenom 3,44 što ukazuje na prilično ambivalentan stav, sudionici u prosjeku nisu niti zadovoljni niti nezadovoljni svojim poslom. Sudionici su upitani pitanjima otvorenog tipa što

je to s čime su zadovoljni te što je to s čime nisu zadovoljni u poslu. Kvalitativna analiza odgovora pokazuje da su sudionici najviše zadovoljni:

- a) poslom s kojim se bave, poslom za koji su se školovali (f=15)
(„...problematikom s kojom se bavim; opisom posla...“)
- b) pružanjem pomoći i neposrednim radom s korisnicima (f=14)
(„što mogu svakodnevno doći u kontakt sa strankama; rad s ljudima“)
- c) kolegama i radnom atmosferom (f=12)
(„dobar odnos s kolegama; radnom atmosferom, kolegama“).

Manji broj sudionika naveo je zadovoljstvo organizacijom rada (f=4), uvjetima rada (f=4), savjetodavnim radom (f=4), timskim radom (f=3) te mogućnošću da samostalno kreiraju posao i kreativno pristupe istom (f=2).

Najveći broj sudionika naveo je da u poslu nisu zadovoljni s velikim opsegom posla i preopterećenošću (f=14) te upravo u tome vide i razlog da im nedostaje vremena posvetiti se korisnicima. Kao što će kasnije iz ostatka evaluacije biti vidljivo - upravo preopterećenost i nedostatak vremena sudionici vide kao elemente koji otežavaju primjenu novih znanja u praksi. Organizacija rada (f=8) predstavlja element posla s kojim neki sudionici s druge strane nisu zadovoljni. Sudionici su još nezadovoljstvo izrazili sa sporom birokracijom (f=3), velikim administriranjem (f=3), plaćom (f=3) te uvjetima rada (f=2). Manji broj sudionika naveo je nezadovoljstvo suradnjom s drugim institucijama (f=3).

4. REZULTATI EVALUACIJE

Rezultati evaluacije prikazani u ovom izvještaju odnositi će se na podatke dobivene na početku prvog i drugog dana edukacije te po završetku istih. Korištena je primarno kvantitativna analiza jer je većina podataka prikupljena upitnicima u kojima su sudionici procjenjivali svoje slaganje ili neslaganje s pojedinom tvrdnjom na skali Likertovog tipa od 5 stupnjeva (u potpunosti netočno(ne slažem se)/u potpunosti točno (slažem se u potpunosti). Upitnici su sadržavali i otvorena pitanja na koja su sudionici odgovarali te je njihova obrada napravljena po principima kvalitativne analize s analizom sadržaja kao glavnom tehnikom, odnosno odgovori su grupirani u kategorije, ali je pobrojano i koliko je sudionika na takav način i odgovorilo što je izraženo kroz frekvenciju odgovora.

U pretestu, prije početka edukacije većina sudionika (71,1%) je navela da prethodno nije bila upoznata sa Sveobuhvatnim obiteljskim procjenjivanjem što znači da za njih sadržaj ove edukacije predstavlja novinu. Kada se radi o upoznatosti sa instrumentima socijalnog rada polovica sudionika edukacije (58,8%) navodi da je upoznata sa njima.

Većina sudionika (66, 7%) navodi da se u svom radu ne koristi instrumentima socijalnog rada. Kada se pogleda samo sudionike koji su naveli da su upoznati sa instrumentima socijalnog rada (njih 46) polovina ih navodi da instrumente i koristi u radu (52,2%), dok druga polovica navodi da u radu ne koristi instrumente socijalnog rada (47,8%). Kvalitativni odgovori sudionika na pitanje da pobliže napišu koje instrumente koriste i u kojim situacijama otkrivaju da većina sudionika zapravo ne raspolaže znanjem o konkretnim instrumentima već navodi klasične postupke socijalnih radnika te na primjer navode: „*intervju, izlazak na teren, zapisnik o očevidu*“ ili „*Savjetovanje, intervju ili procjena potreba u situacijama kad klijenti ne znaju što traže*“. Temeljem ovoga upitan je zapravo raniji podatak o korištenju instrumenata.

Prije početka edukacije polovica sudionika (53,8%) upoznata je sa ciljevima edukacije, dok polovica 46,2% nije upoznata sa istima. Iako polovica sudionika izjavljuje da nisu upoznati sa ciljevima edukacije odluku da se u nju uključe većina je sudionika (90%) donijela samostalno, svega je 10% sudionika na edukaciju došlo odlukom ravnatelja, odnosno u slučaju dvije

kolegice koje su u edukaciji sudjelovale jer su kolegice koje su trebale sudjelovati odustale u zadnji trenutak.

Sudionici su u predtestu na skali od 1 do 5 (u potpunosti netočno/u potpunosti točno) izražavali svoje slaganje ili ne slaganje sa 14 tvrdnji kojima se nastojalo saznati o odnosu ravnatelja i kolega prema odlascima na edukacije. Iz tablice 1. vidljivo je da sudionici smatraju da ravnatelji i kolege iskazuju podršku za odlazak na edukaciju te smatraju da su edukacije važne i korisne za kvalitetniji rad. Ako pogledamo odgovore na pitanja koja se tiču konkretne mogućnosti da se realizira odlazak na edukaciju te pomoći oko posla kojeg treba obaviti za to vrijeme prosječne ocjene ukazuju da situacija nije tako unisona te da se iskustva vjerojatno jako razlikuju. Naime, poslove sudionika za vrijeme edukacije u prosijeku uglavnom neće preuzeti kolege, na pitanje da li se nađe vremena za odlazak na edukacije prosječna ocjena ukazuje da je to djelomično točno za sudionike, ali vrijednost standardne devijacije za oba ta pitanja ukazuje na veliki varijabilitet odgovora, odnosno na različita iskustva sudionika. Kada se pogledaju pitanja koja se odnose na spremnost sudionika za primjenu novih znanja u praksi te podršku kolega i ravnatelja u primjeni novih znanja odgovori su ponovno homogeniji te se sudionici u prosijeku slažu sa njima, navodeći tako da se sveobuhvatno obiteljsko procjenjivanje moći koristiti u svom svakodnevnom radu kao i instrumente socijalnog rada te da su spremni odvojiti vrijeme za primjenu novih znanja.

Tablica 1. Vrijednosti aritmetičke sredine i standardne devijacije na pitanja koja se tiču organizacijske klime u pogledu edukacije te spremnosti sudionika za primjenu novih znanja u praksi

	N	Min	Max	M	SD
Ravnateljica je zadovoljna što idemo na edukaciju	83	2	5	4,39	,973
Kolege su me podržale u odlasku na edukaciju	82	1	5	4,35	,973
Kolege smatraju da je edukacije važne za kvalitetniji rad	83	2	5	4,47	,687
Ravnateljica smatra da su edukacije važne za kvalitetan rad	83	2	5	4,46	,831
U ovom centru se uvijek nađe vremena za odlazak na edukacije	83	1	5	3,81	1,087
Za odlazak na edukaciju sama se moram izboriti	80	1	5	3,53	1,222

Odraditi ću naknadno sate i predmete zato jer sam bila na edukaciji	83	1	5	3,49	1,468
Moj će posao dok sam na edukaciji preuzeti kolega	83	1	5	2,45	1,532
SOP moći ću koristiti u svom svakodnevnom radu	82	3	5	4,35	,655
Instrumente socijalnog rada moći ću koristiti u svom svakodnevnom radu	81	3	5	4,22	,707
Odvojiti ću vrijeme u svom radu da primijenim nova znanja	82	2	5	4,37	,639
Ravnatelj će imati razumijevanja ako ću htjeti raditi po novom modelu	83	1	5	4,06	,954
Kolege ću moći pitati za povratnu informaciju i podršku tijekom primjene novih znanja	82	2	5	4,37	,729

4.1. Percipirana kompetentnost

Kako bi stekli uvid u to koliko sudionici sebe percipiraju kompetentnima za obavljanje određenih poslova iz područja skrbi za djecu bili su zamoljeni da prije početka edukacije procijene koliko se smatraju kompetentnima za pojedine elemente i intervencije važne za rad s djecom koja odrastaju pod rizicima. Navedene vještine i postupci bili su ujedno i sadržaj prvog dana edukacije.

Tablica 2.

	N	Min	Max	M	SD
Procijeniti rizike sigurnosti djeteta u obitelji	79	2	5	3,62	,647
Procijeniti razvojne rizike i potrebe djeteta u obitelji	78	2	5	3,62	,707
Izraditi plan izvođenja mjere NIRS-a	80	1	5	3,39	,849
Pratiti provedbu postavljenog plana NIRS-a	80	2	5	3,72	,729
Procijeniti roditeljske sposobnosti	81	2	5	3,75	,643
Procijeniti roditeljske mogućnosti za promjenu	82	2	5	3,66	,652
Procijeniti trenutak u kojem treba izreći mjeru NIRS	81	1	5	3,62	,845
Procijeniti trenutak u kojem treba izreći mjeru izdvajanja djeteta	81	1	5	3,36	,885
Svoje odluke donositi na temelju svog stručnog mišljenja i činjenica	82	1	5	3,82	,862
Koristiti instrumente socijalnog rada	80	1	5	3,29	,874
Uzeti u obzir percepciju roditelja i djeteta	81	3	5	3,67	,592

Procijeniti obiteljske i okolinske čimbenike (stanovanje, prihodi, resursi zajednice)	82	2	5	4,07	,624
--	----	---	---	------	------

Kao što je vidljivo iz tablice 2. sudionici se osjećaju najkompetentnijima procijeniti obiteljske i okolinske čimbenike (stanovanje, prihodi, resursi zajednice) zatim svoje odluke donositi na temelju stručnog mišljenja i činjenica te procijeniti roditeljske sposobnosti. Najmanje se osjećaju kompetentnima za izradu plana izvođenja mjere Nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi, procjenu trenutka u kojem treba izreći mjeru izdvajanja djeteta te koristiti instrumente socijalnog rada. Procjena sudionika da se osjećaju najmanje kompetentnima upravo za ova područja mogu se povezati i s iskazom većine sudionika da u svom radu ne koriste instrumente socijalnog rada te je slijedom toga logično da se i za taj dio osjećaju najmanje kompetentnima. Ukoliko uzmemo u obzir da su instrumenti socijalnog rada u zaštiti djece dio edukacije možemo reći da bi sudionici trebali imati koristi od ove edukacije i na njoj čuti informacije koje bi trebale povećati kompetentnost u području zaštite djece te planiranje i provedbu najčešće mjere obiteljsko pravne zaštite - mjere Nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi.

4.2. Zadovoljstvo sudionika prvim danom edukacije

Nakon završenog prvog dana edukacije sudionici su bili zamoljeni da ispune evaluacijski upitnik koji je imao za cilj procjenu zadovoljstva sadržajem, načinom i metodama podučavanja, voditeljicom te uvid u doživljaj o naučenom sadržaju na edukaciji kao i procjenu uspješnosti izvršenja zadatka (samostalna izrada SOP-a) između dva edukacijska susreta. Ponuđene tvrdnje sudionici su procjenjivali na skali od 1 do 5 (uopće se ne slažem/slažem se u potpunosti).

Prema dobivenim prosječnim ocjenama ispitanika na pojedina pitanja koja se tiču kvalitete izvedbe edukacije i rada voditelja možemo zaključiti da su sudionici zadovoljni edukacijom. Rad predavača procjenjuju iznimno dobrim kako njenu pripremljenost tako i spremnost na suradnju i otvorenost za njihova iskustva.

Najnižom prosječnom ocjenom sudionici procjenjuju količinu informacija dobivenih o ciljevima edukacije prije samog dolaska na edukaciju tj. smatraju da niti jesu niti nisu dobili dovoljno informacija prije dolaska na edukaciju. Također, upitani kasnije za prijedloge za unaprjeđenje edukacije, 38,6% ispitanika navelo je potrebu pružanja više informacija o cilju i svrsi edukacije prije njenog početka. Ukoliko to usporedimo sa izjavom polovice sudionika na početku edukacije da prije dolaska na edukaciju nisu bili upoznati sa ciljevima edukacije može se zaključiti da ovakav nalaz upućuje na potrebu boljeg informiranja potencijalnih sudionika edukacije o ciljevima i svrsi edukacije prije početka same edukacije te ukazuje na potrebu uključivanja i tog segmenta pružanja cjelovite informacije o edukaciji prilikom njenog organiziranja koja nadilazi samo organizacijska pitanja.

Tablica 3. Prosječne ocjene sudionika – zadovoljstvo edukacijom

	N	Min	Max	M	SD
Prije dolaska na edukaciju dobila sam dovoljno informacija o ciljevima edukacije	79	1	5	2,75	1,103
Edukacija je potaknula razmjenu informacija i iskustva među sudionicima	79	3	5	4,24	,560
Sadržaj edukacije važan je za moj posao	79	2	5	4,56	,635
Edukacijom je pokriven sadržaj o kojem ne	79	2	5	4,25	,884

znam dovoljno					
Informacije dobivene na edukaciji pomoći će mi u radu s korisnicima	79	3	5	4,62	,514
Ostvareni su postavljeni ciljevi edukacije	78	3	5	4,31	,690
Imali smo prilike dobiti odgovore na pitanja sam smatrao važnima	79	3	5	4,34	,618
Aktivnosti koje smo radili na edukaciji potaknule su me da nastavim učiti o ovom sadržaju	79	3	5	4,51	,552
Svi novi pojmovi su bili dobro objašnjeni	79	3	5	4,67	,548
Aktivnosti koje smo radili pružili su mi dovoljno znanja i uvida za praktičan rad	78	3	5	4,19	,625
Ovakav tip edukacije je primjeren za učenje o sveobuhvatnom procjenjivanju	79	3	5	4,52	,638
Atmosfera na edukaciji bila je poticajna za učenje	79	3	5	4,53	,617
Zahtjevnost vježbi je primjerena	78	3	5	4,47	,552
Voditeljica je bila dobro pripremljena	79	4	5	4,89	,320
Voditeljica ima dovoljno znanja o sveobuhvatnom obiteljskom procjenjivanju	58	4	5	4,91	,283
Voditeljica je otvorena i spremna na suradnju	79	4	5	4,92	,267
Voditeljica je bila zainteresirana za naša iskustva	79	4	5	4,87	,335
Vrijeme koje smo imali na raspolaganju dobro je iskorišteno	79	3	5	4,68	,544
Edukacija je bila dobro organizirana	79	3	5	4,51	,638
Edukacija je zadovoljila moja očekivanja	77	3	5	4,60	,634

Sudionici smatraju edukaciju vrlo kvalitetnom (prosječna ocjena 4,46).

Sve korištene načine podučavanja (predavanja, rad na primjeru, vježbanje primjene instrumenata, samostalna izrada SOP-a) sudionici smatraju korisnima. Naime, sve prosječne ocjene su iznad 4, kreću se od 4,44 za rad na primjeru do 4,68 za vježbanje primjene instrumenata.

Posebno nas je zanimalo koliko sudionici smatraju da je edukacija i sadržaj koji se na njoj prezentirao koristan za njihov praktičan i svakodnevni rad. Sudionici smatraju da je edukacija korisna za njihov svakodnevni rad ($M=4,42$; $SD=,595$) te da će im informacije dobivene na edukaciji pomoći u radu s korisnicima ($M=4,62$; $SD=,514$). Ovakav nalaz je važan

s obzirom da posao svih sudionika nije direktno vezan za rad na zaštiti djece, što može ukazati da su sudionici unutar edukacije pronašli sadržaj koji može obogatiti njihov svakodnevni posao. Ipak, potrebno je zbog postizanja svrhe edukacijskog procesa informacije i znanje ponuditi onim sudionicima koji od toga mogu imati i najviše koristi u svakodnevnom radu kako bi koristi imali i njihovi korisnici.

Korisnost rada na primjeru i vježbanje primjene instrumenta sudionici su kvantitativnim ocjenama procijenili kao vrlo korisnima te su na još jedan način potvrdili važnost tih postupaka za njih u procesu poučavanja. U pitanjima otvorenog tipa sudionici su navodili da im je na edukaciji bilo najkorisnije rad na primjerima (f=30), upoznavanje i primjena instrumenata (f=13), razmjena iskustava među sudionicima (f=7), sve je bilo korisno (f=7), postupak procjenjivanja (f=3), jasnoća i način prezentacije sadržaja (f=3). Na pitanje o tome što je bilo najmanje korisno 13 sudionika je napisalo kako je sve bilo korisno, a među malobrojnim (f=5) koji su napisali nešto što im nije bilo korisno navodi se: „*puno novih informacija odjednom te premalo vremena za njegovo usvajanje, teoretski dio te treći način izrade SOP-a koji nije bio provježban na susretu*“.

Kako bi se unaprijedila edukacija sudionici su predložili nekoliko promjena:

- smanjenje količine sadržaja prezentiranog u jednom danu (51,8%)
- povećanje vremena trajanja edukacije (45,8%)
- pružiti više informacija o svrsi i cilju edukacije prije početka edukacije (38,6%)
- dati više prezentiranih primjera (27,7%).

Još je nekoliko prijedloga za unaprjeđenje edukacije dano od manjeg broja sudionika poput: uvođenja više vježbi za sudionike (10,8%), skratiti vrijeme trajanja edukacije (10,8%), poraditi na kvalitetnijoj organizaciji edukacije (4,8%), dati više materijala na edukaciji (3,6%), poraditi na pojednostavljenju prezentiranog sadržaja (2,4%) i promjena načina podučavanja (1,2%).

Sudionici smatraju da su na edukaciji taj dan razumjeli važnost postupka procjenjivanja, zahtjevnost takvog postupka te uporabnu vrijednost trokuta procjenjivanja. Sve elemente sadržaja koji su bili podučavani na prvom danu edukacije sudionici procjenjuju da su razumjeli i naučili (tablica 4.).

Tablica 4. Prosječne ocjene sudionika na pitanja koja se tiču razumijevanja sadržaja prvog dana edukacije

	N	Min	Max	M	SD
Razumjela/razumio koncept rada s obitelji pod rizikom	76	3	5	4,39	,568
Razumjela/razumio važnost postupka procjenjivanja	78	3	5	4,45	,526
Razumjela/razumio zahtjevnost postupka procjenjivanja	78	3	5	4,40	,651
Naučila/naučio područja procjenjivanja u zaštiti djece	78	3	5	4,09	,687
Naučila/naučio što je SOP	79	2	5	4,16	,724
Razumjela/razumio razliku između klasičnog vođenja dokumentacije i primjene SOP-a	79	3	5	4,24	,664
Razumjela/razumio primjer SOP-a u predavanju	79	3	5	4,24	,683
Razumjela/razumio korake provedbe SOP-a	78	3	5	4,08	,698
Naučila/naučio razliku između razvojnih i sigurnosnih rizika djeteta	79	3	5	4,10	,727
Naučila/naučio prepoznati fazu u kojoj se slučaj nalazi	79	2	5	4,04	,688
Razumjela/razumio uporabnu vrijednost trokuta procjenjivanja	79	3	5	4,38	,704
Razumjela/razumio kada i pod kojim uvjetima se mogu koristiti pojedini instrumenti socijalnog rada	79	2	5	3,94	,667
Razumjela/razumio razliku između početne procjene i sveobuhvatne obiteljske procjene	79	3	5	4,16	,669
Razumjela/razumio razliku između roditeljskih zadaća, roditeljskih sposobnosti i mogućnosti promjene	79	3	5	4,25	,650
Naučila/naučio sam odrediti stupanj promjene roditelja	79	2	5	3,89	,679

Sudionici smatraju da su prvi dan na edukaciji najviše razumjeli važnost postupka procjenjivanja, njegovu zahtjevnost te uporabnu vrijednost trokuta procjenjivanja. Ovakav rezultat u skladu je s postavljenim ciljem edukacije gdje je posebno istaknuto podučavanje procjenjivanja kao posebnog i zahtjevnog postupka koji ima važno mjesto u radu na zaštiti djece te je preduvjet kvalitetnog planiranja intervencija.

Sudionici smatraju da su najmanje naučili odrediti stupanj promjene roditelja te razumjeli pod kojim se uvjetima mogu koristiti pojedini instrumenti socijalnog rada. Ovim sadržajima očigledno je potrebno posvetiti više vremena te bi se pod tim vidom trebala i planirati buduća edukacija. Također, potrebno je sudionicima dodatno naglasiti kako se sadržaji koji se tiču uvjeta primjene pojedinih instrumenata dodatno pojašnjava u knjizi koja je sastavni dio materijala edukacije te da je dio nastavka učenja i samostalnog vježbanja povezan s pregledom i korištenjem dobivenih materijala.

Upitani za okolnosti koje bi im mogle otežati primjenu znanja u praksi odgovori ispitanika mogu se grupirati u tri grupe: prepreke na razini organizacije posla, prepreke na razini roditelja i korisnika, prepreke na razini zadatka i osobnih kapaciteta.

Prepreke na razini organizacije posla sudionici opisuju kroz nedovoljno vremena (f=24) te preopterećenost i veliki opseg posla (f=23) koja se očituje kroz veliki broj slučajeva i korisnika. Upravo su ove elemente sudionici navodili kada su govorili o onome s čim na poslu nisu zadovoljni te sada vidimo da ih sudionici doživljavaju i kao okolnosti koje mogu otežati primjenu naučenog u praksi. Pitanje koje se nameće je koliko sami sudionici u svojim sredinama mogu utjecati na promjenu ovih organizacijskih okolnosti, odnosno trebaju li se ovakve organizacijske okolnosti isticati u prvi plan kada govorimo o primjeni novostečenih znanja? Percepcija organizacijskih okolnosti kao nepovoljnih može biti povezana i s nižom motivacijom sudionika edukacije da ulože napor i trud u primjeni novih znanja.

Prepreke na razini roditelja – korisnika odnose se na sumnju sudionika u roditeljsku suradnju, dobrovoljnost i sposobnost da sudjeluju. Prepreke na razini zadatka tiču se okolnosti da je to novina u radu s kojom se nisu susretali i zahtjeva nove vještine i način pristupanja problemskim situacijama.

Na kraju prvog dana edukacije sudionici su dobili zadatak da između tog i slijedećeg susreta u parovima jedan aktualni slučaj zaštite djece i mladih po njihovom izboru provedu i napišu prema elementima i načelima Sveobuhvatnog obiteljskog procjenjivanja. Zadatak su sudionici opisivali kao koristan (f=12), ali i zahtjevan (f=12), izazovan (f=10), zanimljiv (f=9) te

težak (f=4). Dva sudionika posebno su istaknula dobivanje povratne informacije nakon izvršenog zadatka kao važan dio učenja. Polovina sudionika (59,2%) smatrala je da će taj zadatak možda uspjeti izvršiti do slijedećeg puta, a 40,8% sudionika bilo je sigurno da će zadatak uspjeti do idući put obaviti.

Upitani za okolnosti koje bi im mogle otežati obavljanje zadatka do idućeg susreta većina sudionika (77,1%) je navela nedostatak vremena zbog drugih poslova kao razlog svojih sumnji u izvršenje zadatka. Ponovno sudionici smatraju da je nedostatak vremena, odnosno elementi njihovog radnog okruženja koji se tiču organizacije posla nešto što odmaže u primjeni zadatka, dakle ne samo da hipotetski smatraju kako im to jednom može odmoći u primjeni novih znanja, već i konkretno za izradu „domaće zadaće“ smatraju to otegotnom okolnosti. Osim nedostatka vremena za 18,1% sudionika zadatak nije primjenjiv na slučajeve s kojima rade. Ovaj podatak ukazuje na potrebu boljeg odabira sudionika edukacije, s obzirom da edukacija nije samo usmjerena na prijenos teorijskih informacija koje mogu unaprijediti područje zaštite djece i mladih u sustavu socijalne skrbi, već je usmjerena i na neke konkretne vještine i tehnike rada koje sudionici trebaju primijeniti već tijekom edukacijskog procesa. Također, važno je da informacije dođu do onih koji zaista u svom radu i mogu primijeniti naučeno jer se na taj način može približiti postizanju generalnog cilja neke edukacije a to je prijenos znanja i podučavanje vještina onima koji to mogu u svom svakodnevnom radu i koristiti te na taj način podići kvalitetu svog rada i kompetentnost u istome. Smatramo da oni koji financiraju edukaciju bi trebali biti zainteresirani da se ciljano provodi edukacija, a ne stihijski onome tko je zaslužio ili kome je najviše potreban odmak od posla jer je pitanje koliko zaposlenici koji ne mogu novostečena znanja primijeniti u svom svakodnevnom radu će to zaista i doživjeti kao korisno i „nagrađujuće“ iskustvo. Ostali navedene okolnosti koje mogu otežati izradu zadatka su: nisam sigurna da sam dobro razumjela zadatak (9,6%), izostanak podrške kolega (4,8%), nedovoljna podrška ravnatelja (3,6%). U kvalitativnim odgovorima ispitanika izražena je još i sumnja u suradnju roditelja i mogućnosti njihovog uključivanja.

4.3. Evaluacija zadataka izrade SOP-a

Drugi dan edukacije započeo je ispunjavanjem evaluacijskog upitnika kojim se nastojalo saznati da li su sudionici uspjeli napraviti zadatak, što misle o izradi zadatka, što im je bilo teško/lagano pri njegovoj izradi, što smatraju korisnim. Također, sudionici su odgovarali na pitanja kojima se htjelo saznati koliko se osjećaju kompetentnima za provedbu nekih aktivnosti u procesu planiranja i provedbe mjere NIRS-a i koji su ujedno i bili sadržaj edukacije toga dana. Upitnik je sadržavao tvrdnje koje su se procjenjivale na skali Likertovog tipa od 5 stupnjeva (u potpunosti netočno/u potpunosti točno) te pitanja otvorenog tipa na koja su sudionici mogli pismeno odgovoriti.

Ukupan broj sudionika koji je odgovorio na ova pitanja nešto je manji (kako je vidljivo iz tablice 5.) jer evaluacijski upitnici s jedne edukacijske grupe nisu vraćeni evaluatoru te nisu mogli biti uključeni u obradu.

Tablica 5. Prosječne ocjene o provedbi zadatka izrade SOP-a

	N	Min	Max	M	SD
Dobiveni zadatak izrade SOP-a bio mi je u potpunosti jasan	60	3	5	4,02	,651
Predložak i smjernice za pisanje SOP-a bile su razumljive	60	2	5	4,17	,717
Materijali dobiveni na prvom danu edukacije bili su od koristi prilikom izrade SOP-a	58	4	5	4,67	,473
Rad u paru olakšavao mi je izradu zadatka	57	1	5	4,37	1,029
SOP sam izradila sa lakoćom	58	1	5	3,22	,918
Pri izradi SOP-a kontaktirala/o sam s roditeljima/djetetom	58	1	5	3,02	1,550
Pri izradi SOP-a sam koristila/o samo dokumentaciju	59	1	5	3,58	1,342
Pri izradi SOP-a sam koristila/o svoja saznanja od ranije	58	1	5	4,07	,876
Više individualnih konzultacije tijekom izrade SOP-a bi mi bilo od koristi	58	1	5	4,14	,847
Povratna informacija voditeljice mi je korisna	57	3	5	4,63	,616
Povratna informacija voditeljice dovoljno je konkretna da mi pomaže za poboljšanje mog	57	3	5	4,46	,709

rada					
Planiram koristiti SOP - u svom svakodnevnom radu u idućih 6 mjeseci	59	1	5	3,73	,925

Kao što je vidljivo iz tablice 5. sudionici smatraju da su materijali dobiveni na prvom danu edukacije bili korisni prilikom izrade SOP-a što znači da materijali koji prate edukaciju pomažu sudionicima prilikom primjene. Također, korisnom sudionici procjenjuju i povratnu informaciju voditeljice edukacije o napravljenom zadatku te ju smatraju dovoljno konkretnom da pomaže za poboljšanje rada. Najniže vrijednosti aritmetičkih sredina sa velikim varijabilitetom odgovora imaju tvrdnje kojima se opisuju postupci koje su sami sudionici poduzeli prilikom izrade zadatka (kontaktirali s roditeljima i djecom prilikom izrade SOP-a te koristili samo dokumentaciju prilikom izrade SOP-a).

Odgovori na kvalitativna pitanja također ukazuju na različita iskustva i doživljaje sudionika. Skoro podjednaki broj sudionika navodi da su najviše teškoća pri izradi SOP-a imali sa identifikacijom snaga, rizika i prednosti članova obitelji (f=14) dok isti dio SOP-a drugi (f=15) sudionici navode kao najlakši dio prilikom izrade. Najtežim dijelom izrade SOP-a sudionici smatraju i planiranje intervencije (f=11). Sudionicima je bilo teško i započeti samo izradu SOP-a (f=4) zbog bojazni da će otići preširoko („*Sam početak – kako krenuti, što je malo, što previše*“). Interpretacija instrumenata također je predstavljala teškoću sudionicima prilikom izrade SOP-a (f=4).

Ipak za većinu sudionika koji su odgovorili na ova otvorena pitanja najlakši dio izrade SOP-a bio pregled postojećih informacija i opis slučaja (f=22).

Najkorisnije što sudionici smatraju da su dobili izradom ovog zadatka je sažimanje i sistematizacija većeg broja informacija što im omogućava jasniji pregled te samim time i bolji uvid u konkretne potrebe članova obitelji („*Sažimanje svih saznanja koje je dovelo do jasnijeg uvida u najizraženije problemsko ponašanje; brzi presjek slike obitelji s važnim podacima; „Kako izvući ono glavno iz slučaja i logički doći do cilja*“). Dijelove SOP-a koje smatraju korisnima za svoju praksu sudionici navode identifikaciju rizika i snaga članova obitelji (f=13), SOP u cijelosti (f=9), korištenje instrumenata socijalnog rada (f=6), izrada plana intervencije (f=5) te trokut procjenjivanja (f=3).

Sudionici smatraju da im je pri izradi SOP-a moglo pomoći da su kontaktirali roditelje i njih uključili u izradu (f=11), da su imali više vremena na raspolaganju za rad (f=6), više primjera dobro napravljenog SOP-a (f=5), više znanja o SOP-u (f=5) te bolje poznavanje slučaja (f=3).

Sudionici su također prije početka drugog susreta procjenjivali vlastitu kompetentnost za pojedine aktivnosti provedbe mjere NIRS-a, odnosno općenito planiranja intervencija.

Tablica 6. Prosječne ocjene koje se tiču procjene vlastite percipirane kompetentnosti

	N	Min	Max	M	SD
Definiranje područja djelovanja, prilikom planiranja mjere NIRS-a u suradnji s roditeljima/djetetom	57	3	5	3,81	,639
Definiranje konkretnih ciljeva unutar planiranih područja djelovanja	58	2	5	3,69	,706
Planiranje konkretnih ciljeva i aktivnosti s jasnim ishodima	57	2	5	3,44	,655
Pri izradi plana rada dobro se upoznam s roditeljevim doživljajem situacije	58	2	5	3,64	,667
Odabir intervencija na način da se njome ostvari više planiranih ciljeva	57	2	4	3,47	,570
Redovitu evaluaciju svog rada	57	1	5	3,35	,790
Redovitu evaluaciju napretka obitelji	56	1	5	3,59	,781
Korištenje instrumenata socijalnog rada pri izradi plana NIRS-a	57	2	5	3,70	,731

Kao što je vidljivo iz tablice 6. sudionici se najkompetentnijima osjećaju za definiranje područja djelovanja prilikom planiranja mjere NIRS-a u suradnji s roditeljima/djetetom, zatim za korištenje instrumenata socijalnog rada u tu svrhu te za definiranje konkretnih ciljeva unutar planiranih područja djelovanja. Najmanje se kompetentnima sudionici osjećaju za redovitu evaluaciju svog rada, planiranje konkretnih ciljeva i aktivnosti s jasnim ishodima te za odabir intervencija na način da se njome ostvari više planiranih ciljeva. Navedena područja u kojima se sudionici osjećaju najmanje kompetentnima potrebno je dodatno analizirati kako bi se budućim edukacijama unaprijedio upravo taj dio.

4.4. Zadovoljstvo sudionika drugim danom edukacije

Nakon završenog drugog dana edukacije sudionici su ponovno bili zamoljeni da ispune evaluacijski upitnik koji je, kao i upitnik na kraju prvog dana edukacije, imao za cilj procjenu zadovoljstva sadržajem, načinom i metodama podučavanja, voditeljicom te uvid u doživljaj o naučenom sadržaju na edukaciji. Upitnik se sastojao i od otvorenih pitanja kojima se nastojao steći dublji uvid u elemente edukacije koje sudionici smatraju najviše i najmanje korisnima.

Prema dobivenim prosječnim ocjenama ispitanika na pojedina pitanja koja se tiču kvalitete izvedbe edukacije i rada voditeljice možemo zaključiti da su sudionici zadovoljni edukacijom. Rad voditeljice procjenjuju iznimno dobrim kako njenu pripremljenost, znanje za podučavanje o zaštiti djece tako i spremnost na suradnju i otvorenost za njihova iskustva.

Tablica 7. Prosječne ocjene sudionika na pitanja o zadovoljstvu edukacijom

	N	Min	Max	M	SD
Edukacija je potaknula razmjenu informacija i iskustva među sudionicima	69	3	5	4,54	,531
Sadržaj edukacije važan je za moj posao	69	3	5	4,57	,555
Edukacijom je pokriven sadržaj o kojem ne znam dovoljno	69	2	5	4,25	,830
Informacije dobivene na edukaciji pomoći će mi u radu s korisnicima	69	4	5	4,54	,502
Ostvareni su postavljeni ciljevi edukacije	69	3	5	4,52	,584
Imali smo prilike dobiti odgovore na pitanja koja sam smatrao/la važnima	69	3	5	4,54	,531
Aktivnosti koje smo radili na edukaciji potaknule su me da nastavim učiti o ovom sadržaju	69	3	5	4,49	,585
Svi novi pojmovi su bili dobro objašnjeni	69	3	5	4,65	,564
Aktivnosti koje smo radili pružili su mi dovoljno znanja i uvida za praktičan rad	69	3	5	4,26	,533
Ovakav tip edukacije je primjeren za učenje o NIRS-u	69	4	5	4,67	,475
Atmosfera na edukaciji bila je poticajna za učenje	69	2	5	4,62	,621
Dobiveni materijali korisni su za razumijevanje sadržaja	69	3	5	4,64	,514

Dobiveni materijal pomoći će mi u svakodnevnom radu	69	3	5	4,58	,604
Zahtjevnost vježbi je primjerena	69	3	5	4,55	,582
Komentiranje slučaja korisno je jer me potiče na analizu vlastite prakse	69	3	5	4,61	,521
Voditeljica je bila dobro pripremljena	69	4	5	4,94	,235
Voditeljica ima dovoljno znanja za podučavanje o zaštiti djece	69	4	5	4,94	,235
Voditeljica je otvorena i spremna na suradnju	69	4	5	4,99	,120
Voditeljica je bila zainteresirana za naša iskustva	69	4	5	4,96	,205
Korisnim smatram predavanja	68	3	5	4,51	,560
Korisnim smatram rad na primjeru	69	4	5	4,87	,339
Korisnim smatram vježbe	68	4	5	4,76	,427
Korisnim smatram komentiranje slučaja	67	4	5	4,87	,344
Koliko smatrate da je edukacija korisna za vaš praktičan rad	68	3	5	4,56	,583

Kao i nakon prvog dana edukacije sudionici smatraju korisnim sve oblike podučavanja koji su korišteni tijekom edukacije (rad na primjeru, komentiranje slučaja, vježbe i predavanja). Tijekom drugog dana edukacije prikazani su svi SOP-ovi koje su sudionici napravili između dva susreta te su prokomentirani od strane predavača i drugih sudionika.

Sudionici smatraju da je i u cijelosti drugi dan edukacije vrlo kvalitetan ($M=4,65$ s rasponom odgovora između 4 i 5) s dobro iskorištenim vremenom koje je bilo na raspolaganju ($M=4,74$) te da je edukacija zadovoljila njihova očekivanja ($M=4,63$) uz dobru organizaciju ($M=4,66$).

Prijedlozi sudionika za unaprjeđenje edukacije slični su prijedlozima nakon prvog susreta:

- povećati broj susreta na tri (66,3%),
- smanjiti količinu sadržaja prezentiranog drugi dan edukacije (47%),
- dodati više prezentiranih primjera (14,5%),
- pružiti više informacija o cilju i svrsi edukacije prije njenog početka (12%),
- uvesti više vježbi za sudionike (9,6%),
- skratiti vrijeme trajanja edukacije (7,2%),
- dati više materijala (7,2%),

- poraditi na pojednostavljenju sadržaja edukacije (6%),
- kvalitetnije organizirati edukaciju (2,4%).

Na pitanje otvorenog tipa - Što vam je na edukaciji bilo najkorisnije? odgovorilo je 44 sudionika edukacije. Njihovi dojmovi prilično su homogeni. Većini sudionika (f=21) najkorisnije su bile vježbe i rad na primjerima, zatim razmjena iskustva kroz komentiranje i analiziranje pojedinih slučajeva te povratnu informaciju o napravljenim SOP-ovima (f=11). Ostali komentari sudionika nisu tako homogeni ali pokazuju da su nekima najkorisniji materijali koji su dobiveni na edukaciji te pojašnjavanje onoga što u njima piše, komentari voditeljice na napravljeni SOP i praktične izrade SOP-a.

Na pitanje što je sudionicima na edukaciji bilo najmanje korisno odgovorilo je samo dvoje ljudi, pri čemu jedan od sudionika navodi dojam koji je dobiven i kvantitativnim podacima o potrebi smanjivanja količine sadržaja koja je ispredavana tijekom dana. Drugi komentar tiče se predavanja o evaluaciji koje nije popraćeno primjerom što sudioniku ostavlja dojam nedorečenosti („Predavanja o evaluaciji i načinima praćenja, prošli teorijski dio bez vježbanja na konkretnim primjerima – nedorečeno“).

Tablica 8. Prosječne ocjena na pitanja koja se tiču razumijevanja sadržaja drugog dana edukacije

	N	Min	Max	M	SD
Razumjela/razumio razliku između programa i plana rada u provođenju mjere NIRS-a	69	2	5	4,07	,734
Razumjela/razumio razliku između cilja, zadatka i metode	69	3	5	4,30	,671
Razumjela/razumio korake razvoja programa i plana NIRS-a	69	3	5	4,25	,579
Naučila/o kako odrediti problemsko područje rada i ciljeve unutar njega	69	3	5	4,28	,591
Razumjela/razumio potrebu za usklađivanjem ciljeva roditelja, CZSS te voditelja nadzora prilikom izrade NIRS-a	69	3	5	4,45	,718
Naučila/o sam isplanirati provedbu jednog cilja	69	3	5	4,33	,634

Naučila/o na što je važno obratiti pažnju kada se radi o procjeni roditelja s psihičkim bolestima ili bolesti ovisnosti	69	3	5	4,36	,664
Razumjela/razumio prikaz planiranja s obitelji u svrhu zaštite djece	69	3	5	4,41	,626
Razumjela/razumio važnost praćenja napretka i potreba obitelji	69	3	5	4,48	,609
Naučio na čemu temeljiti evaluaciju ishoda i učinaka	69	3	5	4,22	,704
Smatram da su instrumenti za evaluaciju rada stručnjaka vrlo korisni	69	2	5	4,55	,697
Prilikom izrade mjere NIRS-a koristiti ću nove informacije	67	1	5	4,42	,855

Tablica 8. pokazuje da su tijekom drugog susreta sudionici najviše razumjeli važnost praćenja napretka i potreba obitelji, potrebu da se usklade ciljevi roditelja, CZSS i voditelja nadzora prilikom izrade NIRS-a te prikaz planiranja s obitelji u svrhu zaštite djece. Sudionici smatraju da su najmanje razumjeli razliku između programa i plana rada u provođenju mjere NIRS-a. Iako je ovaj nalaz važan prilikom planiranja iduće edukacije kako bi se taj sadržaj možda dodatno obradio, potrebno je ovdje spomenuti da je tijekom ove edukacije donesen novi Zakon o socijalnoj skrbi te je na edukaciji u nekoliko gradova (Zadru, Čakovcu i Šibeniku) određeno vrijeme posvećeno razumijevanju i razlikovanju između Individualnog planiranja (IPP) i planiranja mjere NIRS-a te raspravi i pojašnjenju ostalih novina iz Zakona što je moglo doprinijeti ovakvom rezultatu.

Sudionici smatraju da će u svom svakodnevnom radu nastaviti koristiti instrumente socijalnog rada koji su taj dan prezentirani ($M=4,09$, raspon ocjena od 3 do 5) te da će u svom svakodnevnom radu koristiti SOP ($M=4,04$, raspon ocjena od 2 do 5).

Podrška koju sudionici navode da trebaju u slijedećih 6 mjeseci kako bi nastavili primjenjivati SOP u svom svakodnevnom radu sastoji se od individualnih konzultacija s voditeljicom edukacije (60,2%), podrške kolega s kojima rade (51,8%), individualnih konzultacija s drugim kolegama koji ima iskustva u ovakvom radu (48,2%), supervizije (33,7%), podrške nadređenih (32,5%) i dodatnih knjiga i materijala vezanih za područje procjenjivanja (22,9%).

Sudionici koji su odgovorili na pitanje da li su spremni doći na još jedan susret s ciljem nastavka rada na sveobuhvatnom obiteljskom procjenjivanju (f=66) spremni su doći na taj susret i ukoliko se ne radi o trošku HUSR-a.

5. ZAKLJUČAK

Provedena evaluacija pokazala je da su sudionici edukacije zadovoljni edukacijom te ju u cjelini smatraju kvalitetnom. Zadovoljni su njenom organizacijom, izvedbom te iskorištenim vremenom. Sudionici su zadovoljstvo iskazali i voditeljicom edukacije, ponajviše njenom pripremljenošću i spremnošću na suradnju te uvažavanje i slušanje iskustva sudionika. Sve korištene načine podučavanja (predavanja, rad na primjerima, komentiranje slučaja te samostalna izrada SOP-a) sudionici smatraju korisnima kao i povratnu informaciju voditeljice o SOP-u kojeg su sudionici napravili između dva susreta. Materijale koje su sudionici dobili tijekom edukacije također procjenjuju korisnima i kao pomoć pri izradi SOP-a.

Većina sudionika smatra da je sadržaj prezentiran na edukaciji koristan za njihov svakodnevni rad te da će dobivene spoznaje moći i koristiti u svom svakodnevnom radu s korisnicima. Na kraju edukacije izrazili su i spremnost za korištenje instrumenata socijalnog rada kao i za primjenu SOP-a u svakodnevnom radu. Podrška koja bi sudionicima pri tome trebala u slijedećih 6 mjeseci odnosi se na konzultacije s voditeljicom edukacije, podršku kolega s kojima rade, konzultacije s kolegama koji imaju iskustva sa izradom SOP-a te supervizija. Prepreke za primjenu stečenih znanja u praksi sudionici najviše vide u okolinskim faktorima koji se tiču organizacije rada, u prvom redu preopterećenost velikim brojem slučajeva i korisnika.

Većinu prezentiranog sadržaja prvog, ali i drugog dana edukacije, sudionici smatraju da su razumjeli. Sadržaje za koje smatraju da su manje razumjeli poput stupnja promjene roditelja i uvjeta pod kojima se koriste pojedini instrumenati socijalnog rada, sadržaja koji je bio predmetom prvog dana edukacije, te razlike između programa i plana rada u provođenju NIRS-a, sadržaj koji je bio predmetom drugog dana edukacije, potrebno je dodatno pojasniti te pod tim vidom i planirati slijedeću edukaciju.

Općenito, ukoliko se vratimo na postavljene opće ciljeve edukacije iz prijedloga edukacije Hrvatskoj udruzi socijalnih radnika možemo reći da je edukacijom ostvaren cilj prezentiranja i poticanja socijalnih radnika da u svom radu koriste pristup temeljen na suvremenim

načelima procjenjivanja obitelji i rada na zaštiti djece gdje je fokus usmjeren na obiteljske snage ne samo na rizike te stručnjacima pružiti individualnu podršku u primjeni stečenih znanja i vještina.

Nalazi provedene evaluacije ukazuju su da je prilikom planiranja slijedeće edukacije potrebno:

- na edukaciju pozvati grupu sudionika koja će biti homogena po neposrednom radu na zaštiti djece i obitelji na odjelima Centra za socijalnu skrb ili drugih organizacija
- bolje informirati potencijalne sudionike o cilju i svrsi edukacije prije početka same edukacije
- povećati broj susreta kako bi se povećao broj sati edukacije ali ne u jednom danu
- smanjiti nove sadržaje koji se prezentiraju u jednom danu te povećati broj primjera na kojima se može dodatno vježbati prezentiran sadržaj
- prezentirati više primjera već dobro napravljenih SOP-ova na samoj edukaciji.

Sveukupno gledajući, može se zaključiti da je edukacija postigla postavljene ciljeve te da je sudionici smatraju kvalitetnom i korisnom za njihov svakodnevni rad. Edukacija je sudionicima pružila nova znanja, imali prostor za konkretnu primjenu prezentiranog sadržaja što je doprinijelo boljem razumijevanju sadržaja te prostor za raspravu i razmjenu iskustva što se također smatra važnim dijelom učenja. Također, iako je instrumentarij ove evaluacije bio opsežan i ponekad sudionicima zamoran, zahvaljujemo se svim sudionicima na njihovom trudu i uloženom vremenu jer su rezultati evaluacije važan dio planiranja buduće edukacije, njenog unaprjeđenja te unaprjeđenja same evaluacije kako bi se ukupno povećala kvaliteta rada.